

Kelias: #2.1

Greg Bear

AMŽINYBĖ
Pirma knyga

Knygute.lt

Greg Bear

AMŽINYBĖ:
PIRMA KNYGA

Antras knygų serijos
„Keltas“
romanas

Trys pasauliai - Žemė, Gaja bei
Dagio Pūkas - egzistuoja naujoje
realybėje, atsiradusioje po
termobranduolinės katastrofos.
Visus juos jungia Kelias - begalinis
koridorius skrodžiantis
humanoidines ir nehumanoidines
visatas. Kur pateks į šį Kelią
bandantys prasiskverbti skirtingų
civilizacijų atstovai?..

Iš anglų kalbos vertė ANITA KAPOČIŪTĖ

Greg Bear - *The Way#2: ETERNITY*

New York, Warner Books, 1994

Copyright © Greg Bear, 1990

Cover art copyright © David Mattingly, 1996

Vertimas į lietuvių kalbą:

© leidykla "Eridanas", 1998

© leidykla Knygute.lt, 2020

*David'ui McClintock'ui - bičiuliui,
kuris, kaip ir aš, žavisi Olafu
Stapledon'u ir, svarbiausia,
pardavinėja knygas.*

*Tik tada, kai erdvė bus suvyniota it odos
skiautė, ateis galas kentėjimams, tiks vien
Dievo pažinimas.*

Svetasvatara Upanisad, VI 20

Galų gale visoje žemėje karaliauja vien tik žiaurumas ir mirtis. Paguodos neaptiksi nė blausiausiam saulės spindulyje, nė pačioje smulkiausioje dirvos smiltelėje; visur kur tvyro tamsa, o Dievas dairosi šaltai ir abejingai, Jo akys iš po uždribusių apsunusių vokų į viską žvelgia su vienoda panieka. Išsigelbėjimą gali surasti tik vidinėje savo stiprybėje: privalai gyventi taip, kaip gyvena medis - arba tarakonai bei blusos, klesintys nuniokotos Žemės griuvėsiuose. Tad šitaip ir gyveni, nuolat aitrinamas suvokimo, kad gyveni, geluonies. Maitiniesi tuo, kas pasitaiko po ranka; jei tai, kas nūn tapo tau maistu, andai buvo tavo brolis ar tavo sesuo - tebūnie šitaip; Dievui tai nerūpi. Nerūpi tai niekam. Tu ištvirkauji - ir niekam nesvarbu, jeigu tu ištvirkauji su vyru ar su moterimi; kuomet visi alkani, visi ir tampa paleistuviais, visi, netgi tie, kurie naudojasi paleistuvių paslaugomis. O kai visi ištvirkauja, plinta ir siautėja ligos, nes turi gyventi visokios bakterijos, jos turi gyventi ir skliti nuniokotos Žemės griuvėsiuose.

Kai kurie pranašauja, kad mes patys, savo jėgomis, ilgainiui vėl užkopsime į dangų. Kiti gi tvirtina, kad visi mes turėjome išmirti

- turėjome pražūti už savo nuodėmes. Tačiau taip neįvyko. Laiko išdaigos ir istorijos įgeidžio dėka iš Akmens nusileido angelai, jie pasklido Žemėje, siūlydami paguodą, kurios pati Žemė nebevaliojo sau suteikti. Jie išvaikė debesis ir dūmų tumulus, kad Žemą vėl pasiektų Saulės spinduliai; jie užsėjo mūsų dirvas ir nuėmė derlių, paskui perduodami plūgus mums. Ir tu žaviesi jais; skendėdamas kaltės jausmo beprotybėje neplūsti angelų paskutiniaisiais žodžiais, nes jų šlovė beribė it stebuklingas sapnas, kuriuo net neįstengi iki galo patikėti.

Jie gelbėja tave nuo ligų, vėliau gi tu pats savo ruožtu prisidedi prie jų, kad galėtum pagelbėti kitiems. Medicina virsta religija, pagalba artimui savo tampa vieninteliu Dievo įsakymu; gydymas laikomas didžiausia dovana iš visų, kokias tik gali pasiūlyti Dievas.

Iš Akmens jie atgabena mums stebuklą. Jie lieka su mumis ir gyvena tarp mūsų, tačiau taip ir netampa mūsų šiais; kai kas bando dėl to niurnėti, tačiau niurnančiųjų niekas neklauso, panašiai kaip niekas nekreipia dėmesio į geraširdiškas pašaipas. Niurnantieji gi skundžiasi nepritekliais ir ne-

lygybe - mes juk tiesiog nesugebame būti laimingi. Mes amžinai nepatenkinti, nuolat ko nors stokojame. Tačiau nepatenkintųjų balsų angelai nesiklausė.

Ir tada iš Biblijos šalies ir dar toliau rytuose plytinčių žemių, iš Knygos kraštų atūžia Knygos tautų sukeltas maištas - mat jų kraštai nebuvo išdeginti, jie vis dar semiasi stiprybės iš dirvos, jie išradingi ir puikiai žino Medžių ir Blusų Įstatymus. Laikydami save Dievo Išrinktaisiais, jie paskelbia karą angelams, kurie jiems anaip tol ne angelai, o šėtono išperos; jie kovoja, tačiau jų pasangos bevaisės, angelai įveikia juos savo stebuklais ir priverčia susitaikyti. Ir tuomet Knygos Tautos užmiega romiųjų miegu, jie kuria ir dirba, bet nebekovoja. Šitaip atsitiko kraštuose, kur žmonija pirmąsyk atmerkė akis.

Paskui sujudo blogybėje nugrimzdęs kraštas, dunksantis pačiame Tamsos Širdies smagalyje. Iš šių kraštų tarsi baltos nuosėdos iš tamsaus butelio dugno siūbtelėjo prašmatniomis uniformomis išsipustę afrikiečių ir anglų kalbomis šnekantys būriai, priešais save varydami savo vergų kariuomenes, siekdami užgrobti visas nepaliestas

pietines planetos žemes. Jie kovojo, tačiau neatsilaikė prieš stebuklus ir buvo nugalėti - ir tuomet susitaikė taip, kaip sugebėjo. Jie užmigo romiųjų miegu, jie kuria ir dirba, bet nebekovoja. Šitaip atsitiko pačiame Afrikos amforos dugne.

Žemės paviršiuje vėl kalasi šviesos ir mokslo daigai, mat tiek į dirvą, tiek ir į kūną palengva grįžta jėgos. Už visa tai mes turime dėkoti angelams. Net jeigu jie - ne angelai, jei jie tėra paprasti žmonės, mūsų pačių vaikai, kurie sugrižo atgal apsisupę šviesa - argi dėl to mums dera mažiau dėiaugtis, ne taip karštai dėkoti?

Jie išvadavo mus nuo Medžių ir Blusų Įstaitymo, jie vėl padarė mus žmonėmis.

Geršomas Rafaelis
“Mirties Knyga”,
4 Sura, I knyga.

1

*Atgimstanti Žemė,
Nepriklausoma Naujosios
Zelandijos teritorija,
A.D. 2046*

Naujojo Merčisono Stoties kapinėse tebuvo

trisdešimt kapų. Aptvertą plotą supo žole už-
žėlusios lygumos, kuriomis gurgėjo upeliukas
it natūrali užtvara vingiuojantis aplink kapi-
nes, tylus jo čiurlenimas gožė vėsaus ir sauso
vėjo kuždesį. Vėjas šiaušė žolės stiebelius,
virpėdami šie dusliai šnarėjo. Tolumoje stūk-
santys baltakepuriai kalnai viršūnėmis smigo į
palšą debesį, pakibusį virš lygumos ir sparčiai
tirštėjantį. Saulė jau visą valandą kopė dan-
gaus skliautu aukštyn virš rytuose stūksančio
Dviejų Nykščių kalnagūbrio; nors ir skaistūs,
jos spinduliai nėra nežildė. Tačiau, nepai-
sant netgi vėjo, Garį Lanierą pylė prakaitas.

Drauge su kitais jis ant pečių nešė karstą:
pro baltų, išsiklaipusių kuolelių tvorą prie
šviežiai iškastos kapo duobės, kurią ženklino
suverstų juodžemio grumstų krūva. Jo veidas
virto bejausme kauke, slepiančia vos pakelia-
mą raumenų įtampą ir aštrius skausmo tvinks-
nius.

Velionį nešė šešiese. Tiesa, karstas tebuvo
paprasčiausia, patogios formos, dailiai paga-
mintą pušinė dėžė, tačiau Lorenas Hainema-
nas prieš mirtį svėrė gerus devyniasdešimt
kilogramų. Jo našlė Lenora Karolson sekė iš
paskos atsilikusi per porą žingsnių, pakelta
galva, apsiblaususiomis akimis žvelgdama

kažkur virš karsto galo. Kadaisė pilkšvai gelsvi jos plaukai jau buvo visiškai sidabriniai.

Iš pažiūros Laris atrodė esąs žymiai jaunesnis už Lenorą, kuri dabar, sulaukusi devyniasdešimties, buvo visiškai sumenkusi ir trapi. Po širdies smūgio prieš trisdešimt ketverius metus Hainemanas gavo naują kūną; o dabar jį pribaiigė anaip tol ne senatvė ar liga - jis žuvo akmenų griūtyje kalnų stovykloje už dvidešimties kilometrų nuo čia.

Jie nuleido karstą į duobę, nešėjai ištraukė storas juodas virves. Sujudintas karstas sugirgždėjo drėgnoje žemėje. Lanierui dingtelėjo, kad šis guolis Hainemanui, ko gero, nelabai jaukus, tačiau jis paskubomis nuvijo šią mintį šalim: mirtis yra mirtis ir nėra ko primetinėti jai kokių nors papildomų prasmių.

Prie kapo žodį tarė Naujosios Romos Bažnyčios kunigas, jis kalbėjo lotyniškai. Lanieras pirmasis subėrė į duobę kastuvą drėgme atsi-duodančių žemių. Iš pelenų kilęs, pelenais pavirsi. Dirva čia tiesiog įmirkusi. Karstas supus.

Lanieras pasimasažavo pečius. Greta stovėjo Karena - jau beveik keturiasdešimt metų jo žmona. Jos žvilgsnis šmaižiojo tolimų jų kaimynų veidais, regis, ji ieškojo kažkokios paguodos, kad šitaip smarkiai nesijaustų sėdinti

ne savo vežėčiose. Lanieras bandė pažvelgti į gedinčiuosius jos akimis ir neaptiko nieko kito, vien liūdesį bei nervinantį menkumo pojūtį. Garis palietė jos alkūnę, tačiau padrašinti jos taip ir nepavyko. Karena jautėsi taip, tarsi jai visiškai nederėtų čia būti. Ji mylėjo Lenorą Karolson kone kaip motiną, tačiau jos jau dvejus metus nebuvo viena kitos mačiusios.

O ten aukštai, danguje, orbitoje besisukančiuose teritoriniuose vienetuose, plušo Heksamonas, užsiėmęs savo reikalais.

Tie imponantiški dangaus kūnai neatsiuntė į laidotuves nė vieno savo atstovo. Tiesą pasakius, atsižvelgiant į pastarojo meto Lario jausmus Heksamonui, bet kokio jo atstovo pasirodymas šiuo metu būtų, švelniai tariant, nepageidautinas.

Kaip viskas pasikeitė...

Nesutarimai. Atsiskyrimai. Nesėkmės... Net visas Žemės Atgimimui skirtas jų triūsas nepajėgė ištrinti kai kurių esminių skirtumų. Andai visi taip tikėjo Atgimimu, puoselėjo šitokias viltis. Karena vis dar neprarado vilties, nenuilsdama triūsė kurdama įvairiausių projektus. Tačiau tie, kurie dabar stovėjo aplink ją, iliuzijų turėjo jau kur kas mažiau.

Ji vis dar tebebuvo kupina Tikėjimo, vis dar su lūkesčiu žvelgė į ateitį, vis dar vertino Heksamono pastangas.

Lanieras Tikėjimą prarado prieš gerus dvidešimt metų.

Dabar gi jie įmurusioje Žemėje laidojo nemenką savo praeities dalį, laidojo, neturėdami nė menkiausios antrojo prisikėlimo vilties. Hainemanas nesitikėjo žūti per nelaimingą atsitikimą, tačiau jis visgi pats pasirinko mirtį. Lanieras irgi panašiai pasirinko. Kada nors - jis tai puikiai žinojo - ir jį priglaus ši žemė, ir toks galas jam vis dar tebeatrodė pats tinkamiausias, nors ir gerokai bauginantis. Jis mirs. Jokio antrojo šanso. Jis - kaip ir Hainemanas, kaip ir Lenora - iki tam tikro lygio priėmė Heksamono siūlomas galimybes, o paskui atsitraukė.

Gi Karena nė neketino trauktis. Jeigu po nuošliauža būtų pakliuvusi ji, ne Laris, šiuo metu ji anaip tol nebūtų negyva; išsaugota implante ji ramiai lauktų prisikėlimo - lauktų, kol viename orbitinių teritorinių vienetų jai išaugintas naujas kūnas bus atgabentas į Žemę. Netrukus ji vėl būtų gyva, tokia pat jauna, o gal net dar jaunesnė, nei yra dabar. Be to, metams bėgant, ji nesusentų labiau, nei pati pageidautų, o jei jos kūnas ir keistųsi, tai tik ją tenkinančiu

būdu. Visa tai atribojo ją nuo laidotuvėse susirinkusių žmonių. Tai atskyrė ją ir nuo jos vyro.

Kaip ir Karena, implantą nešiojo ir jų duktė Andija - Lanieras dėl to neprotestavo, nors kurią laiką smarkiai gėdijosi. Vis dėlto, regėti, kaip ji auga ir keičiasi, buvo nuostabus, dar niekad nepatirtas dalykas, ilgainiui Lanieras suprato sugebėsiąs susitaikyti su mintimi apie savo paties mirtį - bet tik ne apie gražuolės savo dukters pražūtį. Jis nesikišo į Karenos planus; gi Heksamonas teikėsi palaiminti vieno iš savo ištikimųjų tarnų Vaiką, suteikdamas mergaitei tai, ko nepriėmė pats Lanieras - nepriėmė pirmiausia todėl, kad tai nebuvo (ir negalėjo būti) prieinama visiems Seniesiems Žemės Čia-buviams.

O paskui savo šaltus nagus prikišo likimo ironija, palikdama neišdildomą žymę Lanierų gyvenime. Prieš dvidešimt metų Andijos lėktuvas patyrė katastrofą kažkur virš rytinės Ramiojo vandenyno dalies; jos kūno taip ir nepavyko surasti. Jų dukters galimybės grįžti į gyvenimą liko palaidotos kažkokio gilaus duburio dugno dumble - mažytis trupinėlis, kurio aptikti nevaliojo netgi Heksamono technologijos.

Akis užplūdo ašaros - anaip tol ne dėl Lario. Lanieras nusišluostė jas ir paslėpęs veidą po

ramia oficialia kauke sausai pasisveikino su kunigu - jaunu, itin pamaldžiu veidmainiu, kurio jis niekada nemėgo.

- Geras vynas kartais patiekiamas labai jau keistame inde, - kartą pasakė Laris.

Jis pažino išmintį, ir aš šito jam pavydžiu.

Tik pradėjus dirbti su Heksamonu, pirmoji nuostabos ir susižavėjimo banga nušlavė visa kita; Hainemanas netgi džiaugsmingai priėmė antrąjį savo kūną, gi Lenora mielai naudojosi jaunystės eliksyras, nenorėdama per daug atsilikti nuo vyro. Tiesa, vėliau ji niekaip nebesistengė išsaugoti jaunystės, bet ir dabar atrodė kaip gerai išsilaikiusi septyniasdešimtmetė...

Tik labai nedidelė Senujų Čiabuvių dalis galėjo pasinaudoti implantais, net Žemės Heksamonas neįstengė aprūpinti visų žemiečių būtinomis priemonėmis. Net jei jis ir būtų sugebėjęs, Žemės kultūros anaipol nebuvo pasirėngusios kad ir sąlyginiam nemirtingumui.

Lanieras kategoriškai atsisakė implantų, tačiau vartojo Heksamono siūlomus vaistus, iki pat šiol nesuvokdamas, ar tai veidmainystė, ar vis dėlto - ne. Šitokių vaistų galėjo gauti nors ir ne visi, bet daugelis Senujų Čiabuvių, išsi-

barsčiusių po visą nuniokotą Žemės rutulį - bent jau šiam reikalui Heksamonas stengėsi negailėti savo resursų....